

მარწყვი, მაცვალი, ლურჯი მოცვი და არა მხოლოდ – პერსპექტიული ჯიშები და შესაძლებლობები საქართველოში

Александр Ярещенко
Украинская плодовоовощная ассоциация
Институт садоводства НААН

საქართველოს შესაძლებლობები

1. უნიკალური კლიმატური პირობების ეფექტიანი გამოყენება
2. სახელმწიფოს, ასევე საერთაშორისო პროექტების საინფორმაციო, ფინანსური და საკანონმდებლო მხარდაჭერა
3. საექსპორტო შესაძლებლობები
4. სეზონური ნიშის არსებობა (უპირატესად ექსპორტი)

ბადის მარწყვი

ბალის მარწყვი

შესაძლებლობები

- კენკროვანი № 1 მსოფლიოში – ბაზრის საკმარისი მოცულობა
- მოთხოვნა ბაზარზე ქორფა სახით და გადასამუშავებლათ
- ჯიშების დიდი არჩევანი წარმოების სხვადასხვა პირობებისთვის
- კლიმატი + თანამედროვე ტექნოლოგიები – კენკროვანი თითქმის მთელი წლის განმავლობაში
- საექსპორტო პოტენციალი

მარწყვი საქართველოში – კურსი ყველაზე უფრო თანამედროვე ტექნოლოგიებზე

ბაღის მარწყვი

წარმოშობის ქვეყანა	ორიგინატორი	ჯიშის დასახელება	
		ჩვეულებრივი ნაყოფმსხმოიარობის (ივნისის)	რემონტანტული (HCD)
აშშ	<i>Florida Foundation Seed Producers Inc. (FFSP)</i>	სვიტ ჩარლი, ფლორიდა ფესტივალი, ფლორიდა ფორტუნა, Флорида Сенсейшн	სვიტენი
	<i>University of California - Davis</i>	-	ალბიონი, კაბრილო, პორტოლა, სან-ანდრეასი, სელვა, მონტერეი, ვენტანა...
დიდი ბრიტანეთი	<i>Horticultural Research International (HRI) East Malling Research (EMR)</i>	პანდორა, ფლორენსი, ვაიბრანტი, ელეგანსი, მოლინგ სენტეინერი...	-
ნიდერლანდები	<i>Plant Research International (PRI)</i>	პოლკა, ელსანტა...	-
	<i>Fresh Forward Holding BV</i>	ალეგრო, რუმპა, სონატა, სალსა, ფლერი, ლამბადა, ჯაივი...	-
	<i>Flevoplant B.V.</i>	სონსეიშენი, ფეისი...	ფლორინი, ფლორენტინა, ფავორი...
იტალია	<i>Consorzio Italiano Vivaisti (CIV)</i>	კვიკი, კლერი, ამი, აროზა, ანტეია, ჟოლი, დელი, პრიმი, აპრიკა, სიბილა, ლეტიჩია...	კაპრი, ლინოზა, ისჩა, მურანო
	<i>New Fruits</i>	ალბა, აზია, როქსანა, სირია, ალინა, თეა, ოლიმპია	მალგა (სოფ.- ფრანკო ზანტი)

ბალის მარწყვი

Cabrillo*

ბალის მარწყვი

პერსპექტივები

- აქცენტი ულტრათანამედროვე პროდუქციის მიღებაზე
- დახურული / დაცული გრუნტის სეგმენტის აქტიური განვითარება
- ალების შემდგომი გადამუშავების განვითარება (გაცივება, შეფუთვა)
- მცირე და საშუალო მწარმოებლების განვითარება
- საუკეთესო საექსპორტო პოტენციალი (განსაკუთრებით ქორფა სახით)

⚠ სირთულეები ხარისხიანი ჩითილების ხელმისაწვდომობაზე

მაყვასი

მაყვალი

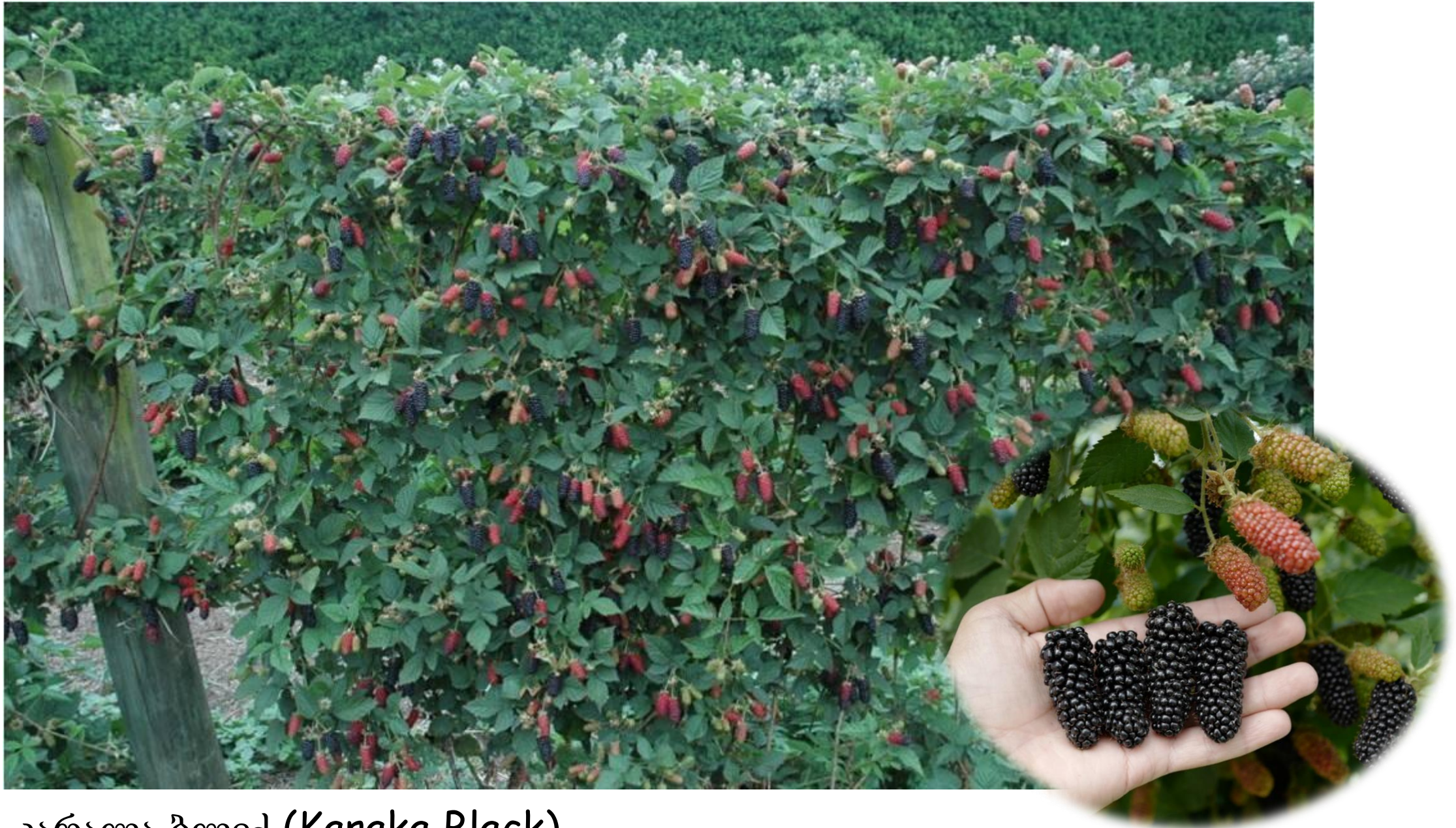

შესაძლებლობები

- იდეალური კლიმატური შესაძლებლობები ღია გრუნტში საწარმოებლად
- მცირე, მაგრამ მომგებიანი ნიშა ($\$1,5-2/\text{კგ}$, UA), განსაკუთრების ქორფა სახით ბაზრისთვის
- კლიმატი ხელს უწყობს ბაზარზე ადრეულ გასვლას
- მაღალმოსავლიანია (40 ტ/ჰა-მდე)
- თითქმის არ საჭიროებს ქიმიურ დაცვას
- საექსპორტო პოტენციალი

მაყვალე

წარმოშობის ქვეყანა	ორიგინატორი	ჯიშის დასახელება	
		ჩვეულებრივი ნაყოფმსხმოიარობის	რემონტატული
აშშ	<i>University of Arkansas</i>	ნატჩეზი (Natchez), ოუშიტა (Ouachita), ოსენჟი (Osage), ნავახო (Navaho)...	პრაიმ-არკ 45 (Prime-Ark 45), პრაიმ-არკ ტრეველერი (Prime-Ark Treveller), პრაიმ-არკ ფრიდომ (Prime-Ark Freedom)
	<i>North Carolina State University</i>	ვონ (Von)	-
	<i>USDA-Beltsville</i>	ტრიპლ კროუნ (Triple Crown)	-
	<i>Driscolls</i>	ვიქტორია (Victoria)	-
ახალი ზელანდია	<i>Plant & Food Research</i>	კარაკა ბლეკ (Karaka Black)	-
დიდი ბრიტანეთი	<i>James Hutton Ltd.</i>	ლოხ ტეი (Loch Tay)	-
სერბეთი	<i>Fruit Research Institute (Čačak)</i>	ჩაჩანსკა ბესტრნა (Chachanska bestrna)	-
პოლონეთი	<i>Institute of Horticulture</i>	ბჟენიცა (Brzezina), პოლარი (Polar)...	-

კარაკა შავი (Karaka Black)

ოუჩიტა (Ouachita)

მაყვალი

პერსპექტივები

- აქცენტი საუკეთესო, აპრობირებულ, ზაფხულში ნაყოფმსხმოიარე, კომერციულ ჯიშებზე
- რემონტული ჯიშები ასევე პერსპექტიულია (ღია გრუნტშიც კი!)
- მოსავლისშემდგომი გადამუშავების განვითარება
- წვრილი და საშუალო მწარმოებლების კოოპერაცია
- საექსპორტო პოტენციალი (მხოლოდ საუკეთესო კომერციული ჯიშები!)
- ბიო მაყვალის ნიშა – ადვილია, მაგრამ აქვს თუ არა აზრი?

მაცვალი

* - მონაცემები პორტალიდან madein.md

ღურჯი მოცვი

ღურჯი მოცვი

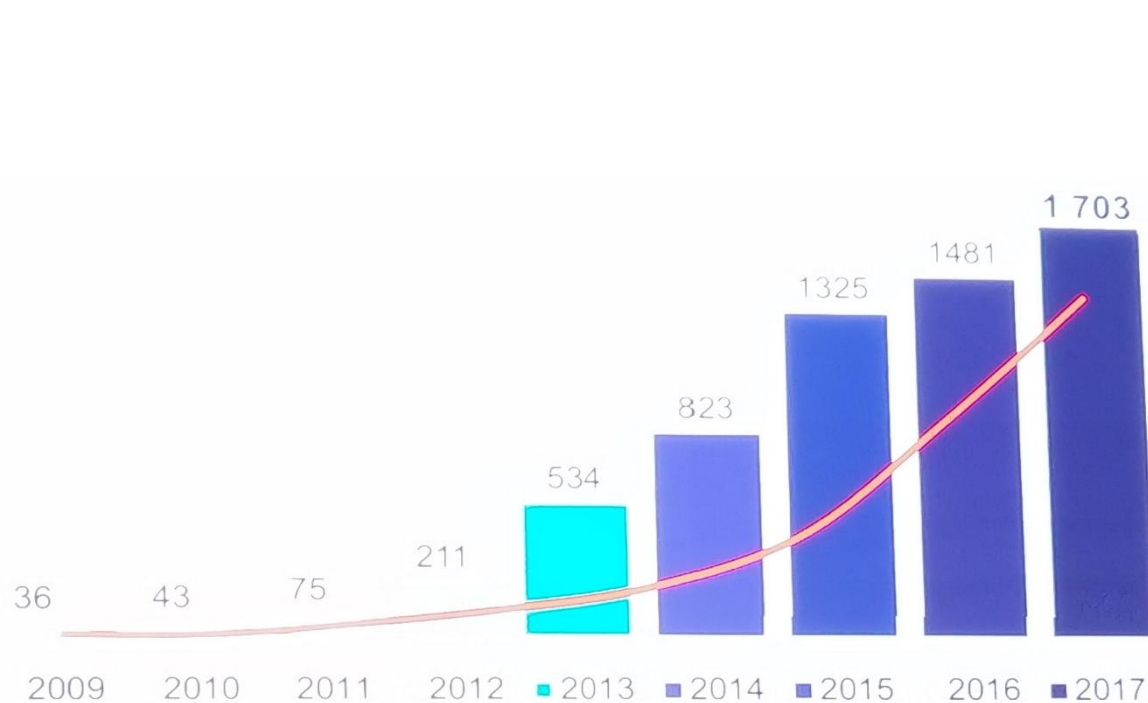
შესაძლებლობები

- ყველაზე უფრო «გაშენებადი» კენკროვანი მსოფლიოში
- მისაღები კლიმატური პირობები საწარმოებლად, როგორც ზომიერი ზონის ჯიშების (5-6 ზონა USDA), ასევე «ზომიერ-სამხრეთული» (7 ზონა USDA) ღია გრუნტში
- მაღალშემოსავლიანი მზარდი ბაზარი - როგორც შიგა, ასევე საგარეო ბაზრებზე (ქორფა სახით)
- კლიმატი ხელს უწყობს ადრეული მოსავლის ბაზარზე განთავსებას (ივნისი)
- საექსპორტო პოტენციალი

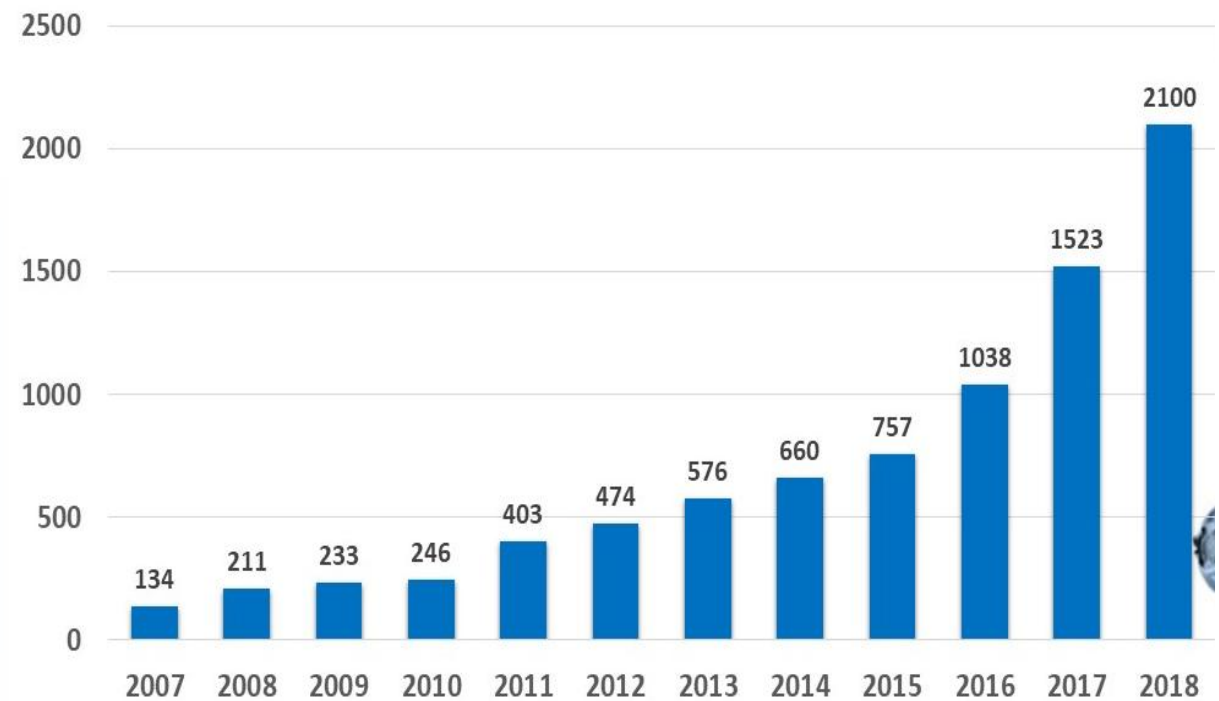
არის თუ არა ამდენად საინტერესო ლურჯი მოცვი?

ლურჯი მოცვის სავარგულების გაშენების დინამიკა, ჰექტარი

პორტუგალია

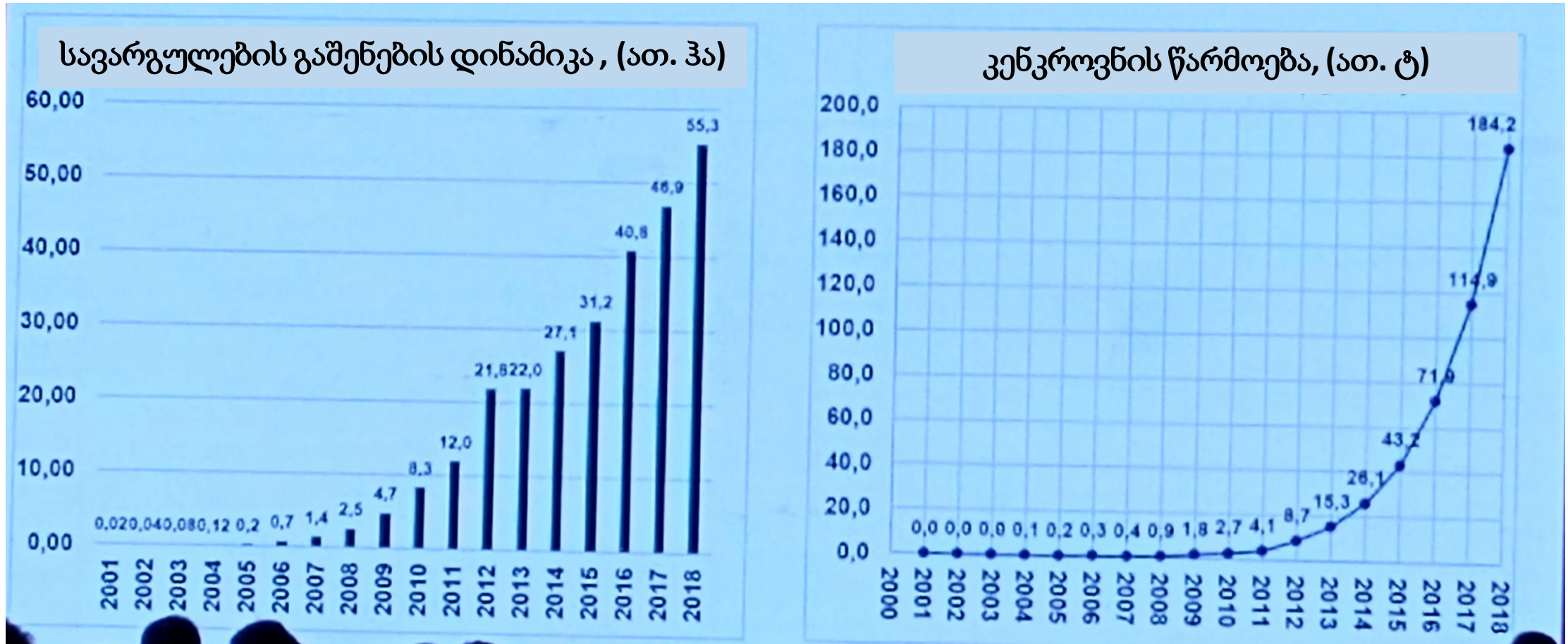

უკრაინა

არის თუ არა ამდენად საინტერესო ლურჯი მოცვი?

ჩინეთი (!!!)

Data by Stan Pluta, 2019

ლურჯი მოცვი საქართველოში:

- ერთერთი პირველები აღმოსავლეთ ევროპაში
- სავარგულების ფართობი - დაახლოებით 150 ჰა (2018)
- ფასი \$3/კგ (შიგა ბაზარი), \$4-6/კგ (ექსპორტი - რუსეთი, გაე)

* – east-fruit.com и agroday.com.ua პორტალების მონაცემებით

ღურჯი მოცვი

წარმოშობის ქვეყანა	ჯიშის დასახელება		
	ზომიერი კლიმატის (5-6 ზონა USDA) (1000-3000 მ ზღვის დონიდან)	ზომიერად-სამხრეთული (7 ზონა USDA)	სამხრეთული (8-9 ზონები USDA)
აშშ	დიუკი, სპარტანი, Патриот, Торо, Блукроп, Блуголд, Либерти, Аврора, Эллиот, Калипсо, Валор, Топ Шелф, Ласт Колл...	ხურონი(Huron), დრეიპერი (Draper) -	ლეგასი (Legacy), ბილოქსი (Biloxi), ოცარბლუ (Ozarkblue), სტარი(Star), ონილი(O’Neal), ოხლოკონი (Ochlockonee), ბლუ რიბონი(Blue Ribbon)
ახალი ზელანდია	რეკა (Reca)	-	-
ავსტრალია	-	ბრიგიტა ბლუ (Brigitta Blue)	-

ღურჯი მოცვი

დიუკი (Duke)

დრეიპერი (Draper)

ღურჯი მოცვი

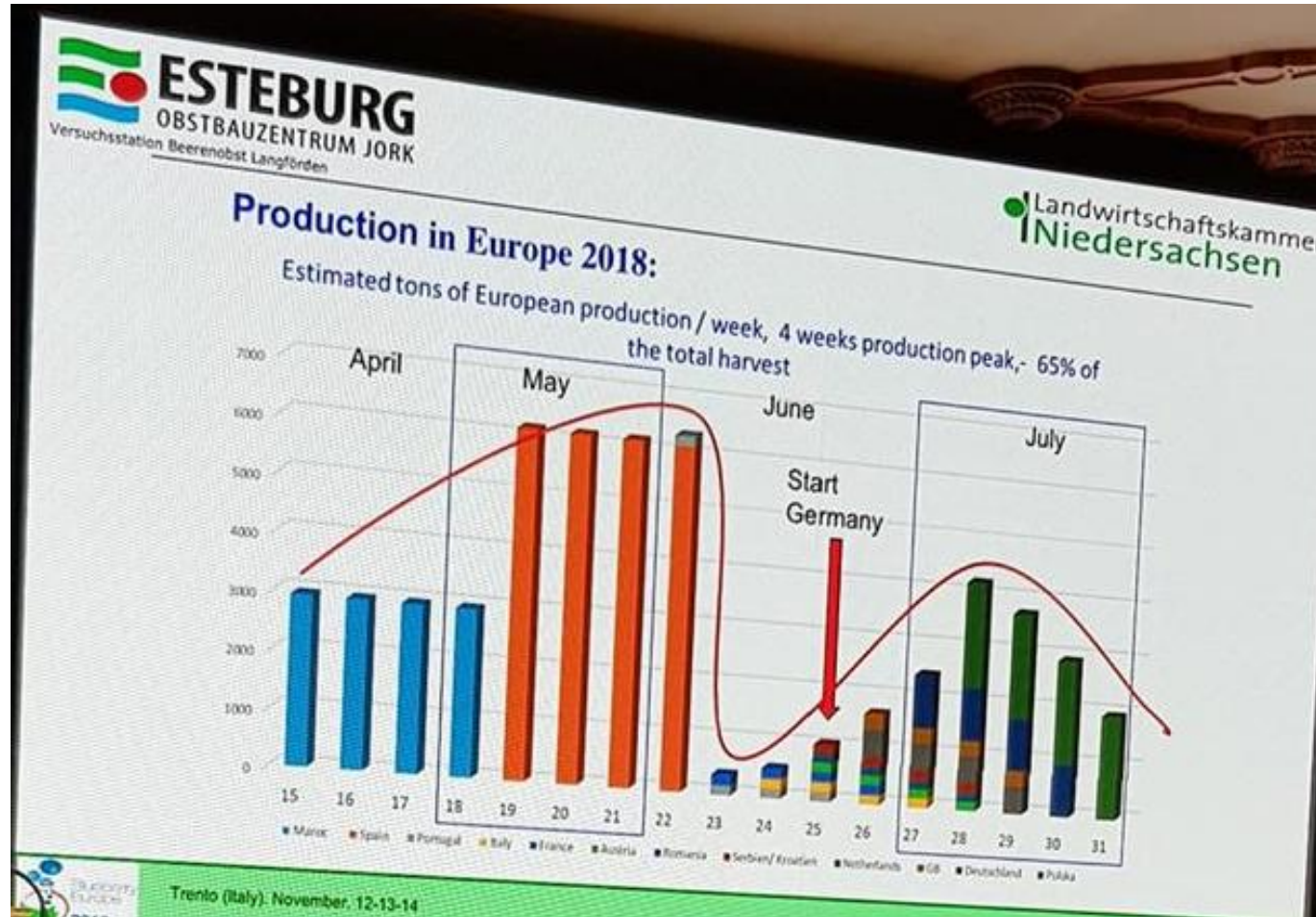
პერსპექტივები

- შიდა ბაზარზე გაფართოება = მოხმარებლის ზრდა,
(მაგრამ ექსპორტი პრიორიტეტულია!)
- მოსავლისშემოდგომი გადამუშავების განვითარება (გაცივება, შეფუთვა)
- ექსპორტის განვითარება (*პირველ რიგში ქორფა სახის*)
- ტექნოლოგიების და ასორტიმენტის დახვეწა
- მცირემოცულობის ჭურჭელში წარმოება, განსაკუთრებით ადრეული
ჯიშების ჯგუფის !!!

ღურჯი მოცვი

საექსპორტო ნიშა ევროკავშირში

ლურჯი მოცვის
მცირემოცულობიანი წარმოება
(ღია გრუნტი)

პოლონეთი

მარწყვის მცირემოცულობიანი
წარმოება (დაცული გრუნტი)

მექსიკა

ცხრატყავა (*Lonicera cerulea*)

ცხრატყავა

აღისია
(UA)

სპოკუსა
(UA)

კანადური ჯიშები—
ავრორა, ჯიშების
სერია Boreal (B.Blizzard,
B.Beauty, B.Beast)

რუსული
ჯიშები—
Дочь Великана,
Восторг, Югана,
Синий Утес,
Уссульга и др.

ცხრატყავა

შესაძლებლობები

- წარმოება ზომიერ კლიმატურ პირობებში (მაღალმთიანეთში, 1000–3000 მ)
- ახალი კულტურა ევროკავშირში და მსოფლიოში (გარდა რუსეთისა და იაპონიისა), «ჯანმრთელობის კენკრა»
(ვიტამინ C მაღალი შემცველობა - 170 მგ/100 გრ-მდე ქორფაში.
რეკორდსმენი აქტიოქსიდანტში, P- აქტიური ნივთიერებები - 2800 მგ/100 გრ-მდე ქორფაში)
- ნარგავების ექსპლოატაციის ხანგძლივი პერიოდი (20 ... 30+ წელი)

პერსპექტივები

- «წერილოვანი» წარმოება უფრო ადაპტირებული ჯიშების
- შედარებით ზომიერი, მაგრამ მომგებიანი ნიშა (\$4–5/კგ, UA)
ასორტიმენტის გასაზრდელათ, აქცენტი ექსკლუზიურობაზე და
ჯანმთელობისთვის სასარგებლოობაზე

ცხრატყავა

ახალი ნარგავები (ასაკი - 3 წელი), პოლონეთი

ცხრატყავა

ნაყოფმსხმოირე ნარგავები (ასაკი 8 წელი) – კანადა

ცხრატყავა

ნაყოფმსხმოიარე ნარგავები (ასაკი 10 лет) - უკრაინა

ცხრატყავა

საინტერესო ინფორმაცია
კულტურაზე
<http://michsad.jimdo.com/жимолость/>
ნერგები <http://ft.ua/>

მადლობთ ყურადღებისთვის!

ალექსანდრე იარეშენკო

სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა კანდიდატი, ექსპერტი
კენკროვან კულტურებში УПОА

Тел. +380675013562

E-mail: vareshchenko_a@ukr.net